

Överförmyndarnämnd
i samverkan

Riktlinje för Överförmyndarnämndens hantering av dataskydd och personuppgifter

Antagen av: Överförmyndarnämnd i samverkan den 2022-05-19

Datum för revidering: **2023-06-01**

Ansvarig för revidering: **Utredningssekreterare**

Diariennr: **ÖFN-2022-3**

Överförmyndarnämnd i samverkan

Innehåll

Riktlinje för hantering av dataskydd och personuppgifter	1
Syftet	3
Omfattning	3
Gällande dataskyddslagstiftning	3
Grundläggande principer	4
Ändamålsbegränsning och uppgiftsminimering	4
Behörighetsbegränsning	4
Lagringsminimering.....	4
Information till registrerade.....	5
De registrerades rättigheter	5
Lagring och informationssäkerhet	5
Incidentrapportering.....	5
Generella riktlinjer	5
Ändamål med behandling av personuppgifter	6
Utbildning.....	7
Registerförteckning.....	7
Rättslig grund	8
Exempel på olika rättsliga grunder	8
Offentlighetsprincipen och arkivlagen i relation till dataskyddslagstiftningen	8
Offentlighetsprincipen	8
Arkivlagen.....	9
Utlämnande av personuppgifter.....	9
Utlämnande till annan part	9
Gränsöverskridande behandling	10
Personuppgiftbiträdesavtal.....	10
Tillsynsmyndighet	10

Överförmyndarnämnd i samverkan

Syftet

Alla invånare vars personuppgifter behandlas inom ramen för Överförmyndarnämnd i samverkans verksamhet ska vara trygga med hur vi hanterar deras uppgifter.

Riktlinjen beskriver på ett övergripande plan hur personuppgifter kan behandlas, för vilka syften och på vilket sätt av oss.

Denna riktlinje ska säkerställa att vi:

- följer gällande dataskyddslagstiftning EU 2016/679
- lagrar och hanterar personuppgifter på ett korrekt och enhetligt sätt
- kommunicerar tydligt och öppet gällande hur personuppgifter hanteras i verksamheten
- kan tillmötesgå anställdas, elevers och andra intressenters rättigheter
- skyddar den egna verksamheten mot hot och därmed minimerar integritetsrisker

Omfattning

Riktlinjen omfattar all behandling av personuppgifter som utförs inom Överförmyndarnämndens verksamhetsområde. Denna riktlinje gäller samtliga, oavsett vems personuppgifter som behandlas och oavsett sammanhang. Riktlinjen ska kompletteras med rutiner för informationssäkerhet samt andra specifika verksamhetsområden.

Riktlinjen ska efterlevas av ledning, anställda och likaså av andra personer som arbetar på uppdrag av eller under översyn av Överförmyndarnämnden, exempelvis konsulter eller partners.

Överförmyndarnämnd i samverkan är en gemensam nämnd där Nybro, Emmaboda, Torsås och Uppvidinge kommuner ingår och Nybro kommun är värdkommun. Samtliga anställda på Överförmyndarnämnden är anställda av Nybro kommun och är organiserade under Nybro kommuns kommunstyrelseförvaltning.

Gällande dataskyddslagstiftning

Hantering av och skyddet för personuppgifter regleras övergripande av EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR - Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2016/679) samt kompletterande svensk lagstiftning i form av den kompletterande dataskyddslagen och tillhörande förordning (SFS 2018:218 och SFS 2018:219).

Ytterligare relevant lagstiftning kan tillkomma i form av exempelvis registerförfattningar inom specifika branschområden.

Överförmyndarnämnd i samverkan

Inom ramen för Överförmyndarnämndens verksamhet är huvudsakligen följande lagar och bestämmelser tillämpliga:

- EU:s allmänna dataskyddsförordning
- Den kompletterande svenska dataskyddslagen
- Tryckfrihetsförordningen (TF)
- Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)
- Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL)
- Arkivlagen
- Föräldrabalken (FB)
- Förmyndarskapsförordningen
- Kommunallagen
- Förvaltningslagen

Grundläggande principer

Ändamålsbegränsning och uppgiftsminimering

Personuppgifter får endast behandlas för specifika syften, i den utsträckning de behövs och i enlighet med dataskyddslagstiftningen.

Endast sådana personuppgifter som faktiskt behövs får samlas in och sparas. Inga uppgifter får sparas med lösa motiveringar såsom att de "kanske kan vara bra att ha".

Behandling av personuppgifter i nya sammanhang (för nya ändamål) måste alltid på förhand utvärderas och kontrolleras med dataskyddsansvariga, för att säkerställa att den nya hanteringen inte riskerar att kränka de registrerade personernas integritet eller på annat sätt bryta mot dataskyddslagstiftningen.

Behörighetsbegränsning

De personuppgifter som förekommer i verksamheten ska endast vara tillgängliga för personer som specifikt behöver dem i sitt arbete. För känsliga personuppgifter ska en snävare behörighetstilldelning generellt sett gälla än för mer harmlösa uppgifter.

Lagringsminimering

Personuppgifter som inte längre behövs (och som man inte heller är skyldig att spara) ska gallras löpande utifrån de tidsfrister som är fastställda i beslutad informationshanteringsplan. Observera att det kan finnas lagkrav på att arkivera och spara uppgifter, men det ska finnas gallringsrutiner för varje process och varje system där personuppgifter förekommer. Var och en som arbetar där är skyldig att följa dessa rutiner. En uppdaterad informationshanteringsplan är en viktig del i arbetet.

Personuppgifter får inte användas på annat sätt eller överföras till och/eller behandlas på annan plats (system/lagringsställe/enhet) än vad som följer av gällande rutiner och instruktioner. Är personuppgifterna insamlade i ett visst syfte ska den registrerade informeras om en ny behandling sker.

Överförmyndarnämnd i samverkan

Information till registrerade

Alla registrerade, dem vars personuppgifter behandlas, har rätt till information om hur deras personuppgifter hanteras. Detta gäller såväl anställda som invånare som anmäler behov eller intresse, ställföreträdare, huvudmän, anhöriga och andra grupper.

Dataskyddsförordningen kräver att den information som ges om personuppgiftsbehandling ska vara lättbegriplig och tydlig för mottagaren. Informationen måste därför anpassas till den målgrupp som den riktar sig till. Informationen ska lämnas på ett klart och tydligt sätt antingen i samband med att personuppgifterna samlas in eller som senast i samband med att uppgifterna behandlas.

För anställda kan information i huvudsak lämnas via Nybro kommuns intranät. På den offentliga webbplatsen kan en allmän information kring dataskyddsförordningen finnas som riktar sig till medborgare och användare. Vid e-tjänster eller blanketter bör information finnas i anslutning till att uppgifterna lämnas.

De registrerades rättigheter

Överförmyndarnämnden ska ha rutiner och instruktioner på plats för hur organisationen ska fullgöra sina skyldigheter gentemot de registrerade. De registrerades rättigheter framgår av kapitel 3 i dataskyddsförordningen (artiklarna 12-23), och dessa rättigheter ska Överförmyndarnämnden vara beredda att tillmötesgå i alla situationer där det krävs. Detta omfattar ovan nämnda informationsskyldighet, men också rätten till begäran om registerutdrag, rättelse, radering, begränsning, dataportabilitet samt rätten att invända.

Lagring och informationssäkerhet

Alla personuppgifter som finns hos Överförmyndarnämnden ska skyddas genom säkra servrar och andra lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder i enlighet med artikel 32 GDPR. Känsliga personuppgifter kräver generellt högre säkerhet än mer harmlösa uppgifter. Vidare specifikationer gällande informationssäkerhet finns i separata IT-riktlinjer och Informationssäkerhetspolicy.

Incidentrapportering

Var och en som upptäcker eller misstänker en incident som skulle kunna innebära en integritetsrisk, ska rapportera detta vidare till dataskyddsansvarig. En personuppgiftsincident kan vara allt ifrån att någon har tappat en mobiltelefon till en hackerattack där personuppgifter blivit stulna. Ansvarig för rutiner kring hantering av incidenter är utsett dataskyddsombud hos Överförmyndarnämnden. På Nybro kommuns intranät finns mer information och där finns en länk till IMY för anmälan av personuppgiftsincident.

Generella riktlinjer

Personuppgifter är all information som kan användas för att identifiera en enskild person, direkt eller indirekt. Begreppet personuppgifter inkluderar (men är inte begränsat till):

- Namn

Överförmyndarnämnd i samverkan

- Personnummer
- E-postadress
- Adress
- Telefonnummer
- IP-adress
- Bilder (på personer)
- Film
- Ljudupptagning

I uttrycket **behandling av personuppgifter** inkluderas allting som görs där personuppgifter förekommer, exempelvis administration av, kommunikation med och lagring av sådana uppgifter för olika ändamål och i olika sammanhang.

I den mån **känsliga personuppgifter** förekommer i Överförmyndarnämndens verksamhet gäller särskilda regler för dessa. Känsliga personuppgifter är sådana som:

- avslöjar etniskt ursprung,
- avslöjar politiska åsikter,
- avslöjar religiös eller filosofisk övertygelse,
- anger medlemskap i fackförening,
- handlar om hälsa,
- avslöjar sexualliv eller sexuell läggning,
- anger genetiska och biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person.

Observera att även uppgifter som indirekt avslöjar känslig information av detta slag inkluderas.

Överförmyndarnämnden är **personuppgiftsansvarig** för de flesta av de personuppgiftsbehandlingar som förekommer i verksamheten. Med detta menas att organisationen är den juridiska person som är ytterst ansvarig för personuppgifterna, och som bestämmer över ändamål och medel. I specifika fall kan det vara så att någon annan än Överförmyndarnämnden som är personuppgiftsansvarig. Roller och ansvarsfördelning mellan organisationen och eventuella **personuppgiftsbiträden** ska framgå för varje behandling i registerförteckningen.

Ändamål med behandling av personuppgifter

- När personuppgifter behandlas ska hänsyn alltid tas till den personliga integriteten. För varje behandling ska ett ändamål fastställas. Endast uppgifter som behövs för att uppnå ändamålet med behandlingen får behandlas. Uppgifterna som behandlas ska alltid vara sakliga och relevanta. Vid behandling av personuppgifter ska följande gälla:
- Uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (laglighet, korrekthet och öppenhet).

Överförmyndarnämnd i samverkan

- Uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och **kan** inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Ytterligare behandling för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål ska inte anses vara oförenlig med de ursprungliga ändamålen (ändamålsbegränsning).
- Uppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering).
- Uppgifterna ska vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade. Alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål (korrekthet). Uppgifterna får inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån som personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt GDPR genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter (lagringsminimering).

Utbildning

Alla anställda ska få grundläggande dataskyddsutbildning, för att säkerställa förståelse för vikten av att hantera personuppgifter korrekt. Ansvarig för att utbildningen genomförs är verksamhetschef. Dataskyddsombudet kan stötta i utbildningsinsatser.

Registerförteckning

Detaljerad information om varje slags behandling av personuppgifter som förekommer i processer, IT-system och på olika avdelningar inom ramen för Överförmyndarnämndens verksamhet ska finnas dokumenterad i organisationens registerförteckning som finns i Draftit. Detta gäller även i de fall sociala medier finns samt i de fall där Överförmyndarnämnden räknas som personuppgiftsbiträde.

Förteckningen ska löpande hållas uppdaterad och fungera som ett heltäckande register över alla personuppgiftsbehandlingar, i enlighet med kraven i artikel 30 i dataskyddsförordningen. En rapport över registreringar ska tas ut årsvis och arkiveras samt redovisas för nämnden.

Registerförteckningen administreras av flera administratörer i verksamheten. System- och informationsägare samt avdelningsansvariga kan komma att tilldelas ansvar för specifika delar av registerförteckningen i samarbete med medlemmar ur dataskyddsgruppen. Förteckningen kan visas upp för tillsynsmyndigheten (IMY) på begäran.

Överförmyndarnämnd i samverkan

Rättslig grund

Varje behandling av personuppgifter ska ha en specificerad så kallad rättslig grund för att det ska vara lagligt att hantera personuppgifterna. Inga personuppgifter får behandlas hos Överförmyndarnämnden utan att det finns en identifierad och lämplig rättslig grund.

De rättsliga grunder som främst bör användas är avtal, rättslig förpliktelse, myndighetsutövning eller uppgifter av allmänt intresse. Alla rättsliga grunderna finns listade i artikel 6 dataskyddsförordningen. Samtycke och berättigat intresse ska inte anges som rättslig grund i en kommunal verksamhet. I dessa fall bör en annan rättslig grund eftersträvas alternativt så ska behandlingen inte påbörjas.

För känsliga personuppgifter räcker inte enbart en rättslig grund utan det finns dessutom särskilda regler, som i så fall ska finnas beskrivna i registerförteckningen samt i kompletterande rutindokument/rutinbeskrivningar.

Exempel på olika rättsliga grunder

Överförmyndarnämnden behandlar personuppgifter för olika syften och behandlingar sker på olika rättsliga grunder.

- Vi behandlar till exempel personuppgifter när någon anmäler behov av god man eller förvaltare eller ansöker om god man eller förvaltare och en utredning därmed inleds. Behandlingen sker då med myndighetsutövning som rättslig grund.
- Vi behandlar till exempel personuppgifter i de fall någon hör av sig och önskar bli god man eller förvaltare. Behandlingen sker med den rättsliga grunden allmänt intresse.
- Vi behandlar även personuppgifter när vi till exempel diarieför eller lämnar ut allmänna handlingar och den behandlingen sker med rättslig förpliktelse som rättslig grund.
- Vi behandlar personuppgifter när vi anställer personal eller för att fullgöra kundavtal och då behandlas personuppgifter med avtal som rättslig grund.

Offentlighetsprincipen och arkivlagen i relation till dataskyddslagstiftningen

Offentlighetsprincipen och arkivlagen gäller före dataskyddslagstiftningen.

Offentlighetsprincipen

En allmän handling som är offentlig ska lämnas ut som den är. När någon vill ta del av en allmän handling är det TF och OSL som blir tillämpliga. Allmänna handlingar som lämnas ut får innehålla personuppgifter. Personuppgifter i en allmän handling som begärs ut

Överförmyndarnämnd i samverkan

med stöd av offentlighetsprincipen får bara maskas (= döljas) om uppgiften skyddas av sekretess enligt en paragraf i OSL. Följ Nybro kommuns Rutin för utlämnande av allmän handling om du får en förfrågan. Spridning av handlingar som kommunen gör på eget initiativ berörs inte av undantaget att TF och YGL har företräde framför dataskyddsförordningen. Det är inte kommunens eller i detta fall Överförmyndarnämndens skyldighet enligt offentlighetsprincipen att publicera allmänna handlingar på webben eller på annat sätt skicka ut dem till någon som inte har begärt att få ut dem. När en kommun ägnar sig åt denna typ av utökad service gäller dataskyddslagstiftningen fullt ut.

Arkivlagen

Enligt arkivlagen får en kommun inte gallra information utan att det finns ett beslut fattat av ansvarig nämnd eller styrelse. Gallringsanvisningar finns i gällande informationshanteringsplan antagen av Överförmyndarnämnden.

Att arkivlagen står över dataskyddsförordningen innebär också att man inte behöver informera de registrerade om behandlingen av personuppgifter efter att informationen har arkiverats. Det finns istället bestämmelser om hur man ska hantera arkiverad information på ett säkert sätt i arkivlagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Det är också viktigt att man aktivt arbetar med att implementera den informationshanteringsplan som finns. Det innebär att man ska gallra det som enligt plan ska gallras och regelbundet överlämna material som ska bevaras till arkivmyndigheten (kommunarkivet eller Sydarkivera).

Utlämnande av personuppgifter

Utlämnande till annan part

Det händer att Överförmyndarnämnden lämnar ut personuppgifter till annan part. Det kan ske i följande sammanhang:

- Genom appar och/eller programvara
- Genom att spara data i molnbaserade servrar
- Försäkringskassan
- Skatteverket
- Domstolar
- Länsstyrelser
- Kronofogdemyndigheten
- Polismyndigheten
- Internt inom Nybro kommun för utbetalning av arvode till ställföreträdare
- Samverkanskommunerna

Att lämna ut uppgifter på det sättet är i sig en behandling av personuppgifter. Det ska alltid finnas en rättslig grund för ett sådant utlämnande och de registrerade ska ha fått information om att deras uppgifter lämnas ut utanför Överförmyndarnämnden.

Överförmyndarnämnd i samverkan

Gränsöverskridande behandling

Då part finns utanför EU/EES ska mottagarlandet ska genom sin lagstiftning eller praxis tillförsäkra lämpliga skyddsåtgärder som kan göra det möjligt att föra över personuppgifter enligt artikel 46. Åtgärderna måste tillhandahålla en skyddsnivå som är "väsentligen likvärdig" med den som garanteras inom EU genom dataskyddsförordningen.

För det fall att behandlingar av personuppgifter kommer att utföras av underbiträde i tredje land utan adekvat skyddsnivå är personuppgiftsbiträdet skyldig att teckna avtal om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till tredjeland.

Personuppgiftsbiträdesavtal

När personuppgifter behandlas av någon utanför den egna organisationen ska ett personuppgiftsbiträdesavtal tecknas. Det är en överenskommelse mellan parterna som reglerar behandlingen av personuppgifter. Överförmyndarnämnden anlitar endast personuppgiftsbiträden som garanterar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder och på andra sätt kan ge garantier för att kraven i dataskyddsförordningen uppfylls också när en annan aktör behandlar personuppgifter för vår räkning. Det ska finnas skriftliga biträdesavtal med samtliga leverantörer och andra personuppgiftsbiträden. Dataskyddsansvarig ansvarar tillsammans med respektive informationsägare för att kontrollera att biträdesavtal finns och speglar kraven i artikel 28 dataskyddsförordningen. SKR:s grundavtal med instruktion och bilaga för underbiträden bör användas.

Tillsynsmyndighet

Ansvarig tillsynsmyndighet för verksamheten är Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

Enskilda personer som har klagomål gällande Överförmyndarnämndens hantering av personuppgifter har rätt att kontakta Integritetsskyddsmyndigheten.